

Vantaan kaupungin lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi ammattikorkeakouluista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta sekä opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi ammattikorkeakoulujen perusrahoit

VD/10087/12.00.00.02/2018

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

1. Asetusluonnokseen 12 §:ssä esitetään, että ammattikorkeakoululain 43 §:n 3 momentissa tarkoitettu perusrahoituksesta 92 prosenttia määräytyisi toiminnan laajuuden, laadun ja vaikuttavuuden perusteella ja 8 prosenttia muiden koulutuspolitiikan sekä tutkimus- ja kehittämispolitiikan tavoitteiden perusteella (strategiaperusteinen rahoitus). Koulutuksen perusteella määräytyväksi rahoitusosuudeksi esitetään 76 % ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan perusteella määräytyväksi rahoitusosuudeksi 16 %.
Pidätkö esitettyä rahoitusperusteiden keskinäistä painoarvoa tarkoituksenmukaisena?

☐ Kyllä

☐ Ei

☐ Ei kantaa

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 1:

Strategisin perustein jaettavan rahoitusosuuden kasvu tarkoittaa perustoiminnan resursoinnin vähenemistä. Strategiaan perustuvan rahoitusosuuden suuri osuus ja ennakoinnattomuus rahoituksen määrässä eivät edesauta korkeakoulun pitkäjänteistä kehittämistä. Myös strategiarahoituksen perusteiden läpinäkyvyys on ollut heikko ja näin ollen ohjausvaikutus on jäänyt vähäiseksi.

Rahoitusmallin ongelmana on se, että se voi asettaa korkeakoulut kilpailemaan toisiaan vastaan, eikä oma onnistuminen toimintojen kehittämisessä siksi välttämättä tuota positiivista tulosta.

2. Koulutuksen rahoitusosuuteen (13 §) esitetään lisättäväksi uraseurantaan perustuva rahoitusosuus. Pidätkö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

☒ Kyllä

☐ Ei

☐ Ei kantaa

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 2:

Korkeakoulun vaikuttavuuden kannalta laadullisen työllistymisen seuraaminen on positiivinen asia.

Ongelmana on mittaaminen, koska kyselyyn perustuvan mittauksen tulokseen ja siten uraseurantaan perustuvaan rahoitusosuuteen vaikuttaa voimakkaasti vastausaktiivisuus. Ehdotettu malli ei mittaa laadullista työllistymistä vaan sitä, kuinka korkeakoulut saavuttavat viisi vuotta aiemmin valmistuneet ja kuinka laajasti heidät saadaan vastaamaan erittäin pitkään kyselyyn. Kysely sisältää rahoitukseen vaikuttavien kysymysten lisäksi runsaasti muita kysymyksiä, jotka korkeakoulun toiminnan kehittämisen kannalta ovat hyödyllisiä, mutta toisaalta todennäköisesti johtavat alhaiseen vastausprosenttiin. Lisäksi kyselyn kohdentaminen viisi vuotta aiemmin valmistuneille on omiaan väärentämään kyselyn tuloksia, koska viiden vuoden kuluessa urakehitykseen on ehtinyt vaikuttaa moni muukin asia kuin viisi vuotta aiemmin suoritettu tutkinto.

3. Strategiaperustein rahoituksen (14 §) määräytymisperusteita esitetään tarkennettavaksi siten, että se jakaantuisi ammattikorkeakoulun strategiaa ja uudistumista tukevaan osuuteen sekä valtioneuvoston korkeakoulu- ja tiedepoliittisia tavoitteita tukevaan osuuteen.

Pääosa rahoituksesta kohdistuisi ammattikorkeakoulun omaa strategiaa ja uudistumista tukeviin toimenpiteisiin. Ammattikorkeakoulun strategiaa ja uudistumista tukevassa osiossa huomioitaisiin myös toimintaa läpileikkaava kansainvälisyys korkeakoulukohtaisista lähtökohdista (mittarit ja seuranta).

Toimenpiteistä ja niiden seurannasta sekä niitä tukevasta strategiaperusteisesta rahoitusosuudesta sovittaisiin opetus- ja kulttuuriministeriön ja korkeakoulun välillä. Valtioneuvoston korkeakoulu- ja tiedepoliittisia tavoitteita tukeva osuus perustuisi mainittuja tavoitteita edistäviin OKM:n ohjelmiin. Pidätekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

☒ Kyllä

☐ Ei

☐ Ei kantaa

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 3:

Ammattikorkeakoulujen strategiaa tukevan osuuden jakoperusteet ja mittarit tulisi olla läpinäkyviä. Lisäksi mahdollisten muutosten rahan allokoinnin perusteissa tulisi olla hyvin ennakoitavissa, jotta korkeakoulun toiminnan ja talouden pitkäjänteinen johtaminen ei vaarannu.

4. Muuta lausuttavaa valtioneuvoston asetusluonnokseen (esim. alakohtaisen rahoitusosuuden poistaminen ja huomioiminen jatkossa opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen mukaisilla tutkintokohtaisilla kertoimilla)?

Alakohtaisen rahoitusosuuden poistaminen ja huomioiminen jatkossa opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen mukaisilla tutkintokohtaisilla kertoimilla ei ole kannatettavaa. Tutkintokohtaiset kertoimet johtavat siihen, että yksittäisen ammattikorkeakoulun rahoitus ei todellisuudessa määräydy toiminnan laadun, vaikuttavuuden ja laajuuden perusteella, mikä kuitenkin on rahoitusmallin peruslähtökohta (vrt. asetusluonnoksen 12 §). Ehdotetut liian isot erot tutkintokohtaisissa kertoimissa aiheuttavat tehottomuutta

ja vääristävät ammattikorkeakoulujen asemaa. Kertoimet eivät todellisuudessa heijastele erityisesti luokkiin 1 ja 2 määriteltyjen tutkintojen kustannustasoa.

Opetus- ja kulttuuriministerin asetus ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen laskentakriteereistä

5. Asetuksen 1 §:ssä ja liitteessä esitetään koulutuksen rahoitustekijöiksi ja niiden painoarvoiksi seuraavia:

1. Suoritetut ammattikorkeakoulututkinnot 56 % 2. Avoimessa ammattikorkeakouluopetuksessa, erillisinä opintoina, maahanmuuttajien valmentavassa koulutuksessa ja erikoistumiskoulutuksessa suoritettujen opintopisteiden yhteenlaskettu määrä 8 % 3. Ammatillisen opettajankoulutuksen opintokokonaisuuden suorittaneiden lukumäärä 2 % 4. Korkeakoulujen välisten yhteistyösopimusten perusteella suoritettujen opintopisteiden määrä 1 % 5. Valtakunnallisen opiskelijapalautekyselyn vastausten tuottamien pisteiden yhteenlaskettu määrä 3 % 6. Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden työllisten määrä 3 % 7. Valtakunnallisen uraseurantakyselyn vastausten tuottamien pisteiden yhteenlaskettu määrä 3 %

Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

☐ Kyllä

☒ Ei

☐ Ei kantaa

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 5:

Ehdotuksen mukaan tutkintoon johtavan koulutuksen suora osuus kokonaisrahoituksesta laskee huomattavasti verrattuna nykyiseen rahoitusmalliin. Ehdotetussa mallissa suoritettujen amk-tutkintojen osuus on 56 %, kun nykyisessä rahoitusmallissa suoritettujen amk-tutkintojen osuuden (40 %) lisäksi rahoitusta on saatu myös 55 opintopistettä suorittaneiden määrästä (23 %). Tämä yhteensä 7 prosenttiyksikön osuuden lasku (63 % -> 56 %) amk-tutkintoon johtavan koulutuksen rahoituksessa on ristiriidassa työryhmän esityksen kanssa, jonka mukaisesti korkeakoulutettujen 50 % osuuden tavoitteen saavuttamiseksi tutkintotavoitteita ja käytännössä myös korkeakoulutuksessa aloittaneiden määrää on merkittävästi nostettava seuraavalla sopimuskaudella vuodesta 2021 alkaen. Toisin sanoen ehdotuksen mukaisesti tutkintoja tulee tuottaa merkittävästi suurempi osuus merkittävästi pienemmällä rahoitusosuudella. Tämä vaarantaisi koulutuksen laadun pitemmällä aikavälillä.

Valtakunnallisen uraseurantakyselyn vastausten tuottamien pisteiden osuus rahoitustekijänä ei ole tarkoituksenmukainen rahoitusmittari, jos sitä määrittää vain kyselyyn vastanneiden vastausprosentti (ks. lausunnon kohta 2.).

6. Asetuksen 1 §:n 1-4 momentissa ehdotetaan, että:

a) tutkintojen laskennassa huomioitaisiin alakohtaiset erot mm. infrastruktuuri- ja henkilöstöintensiivisyydessä kolmessa kategoriassa tutkintojen mukaan jaoteltuna (asetuksen liite),

b) toinen saman tasoinen tutkinto huomioitaisiin pienemmällä kertoimella ja

c) tutkinnon tavoiteajassa suorittaminen huomioitaisiin kolmessa kategoriassa. Koulutusalaryhmittäin sovittu ammattikorkeakoulujen tutkintotavoite toimisi rahoitusrajana, jonka ylittävistä tutkinnoista ei myönnetä rahoitusta.

Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

☐ Kyllä

☒ Ei

☐ Ei kantaa

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 6:

Esitetyt kertoimet muuttavat rahoituksen allokaatiota merkittävästi eivätkä kannusta kaikin osin koulutuksen kustannustehokkaaseen järjestämiseen. Esimerkiksi tekniikan alan koulutuksen kustannukset eivät kokonaisuudessaan tehokkaasti järjestettynä ole 1,75 kertaa sairaanhoitajakoulutusta kalliimpaa, joka myös vaatii laiteinvestointeja.

Toisen saman tasoisen tutkinnon huomioiminen kertoimella 0,5 on ristiriidassa jatkuvan oppimisen, työvoimatarpeiden ja dynaamisen työelämän muutoksen kanssa. Esimerkiksi sosionomi- ja sairaanhoitajatutkinnon suorittajista moni on alanvaihtajia ja näillä aloilla vaaditaan työelämässä muodollinen tutkinto – toisin sanoen lyhempien moduulien hankkiminen ei riitä sote-alalle työllistymiseen.

Toisen tutkinnon huomioiminen pienemmällä painokertoimella tulee todennäköisesti huomattavasti hankaloittamaan alanvaihtoa, erityisesti siirtymistä sote-aloille, joilla jo nyt on suuri työvoimapula ja työllisten määrän ennakkoidaan eri selvitysten (esim. VATT, OPH) mukaan kasvavan merkittävästi tulevina vuosina.

7. Asetuksen 1 §:n 1 momentin 2 ja 4 kohdassa esitetään, että ns. jatkuvan oppimisen kokonaisuus muodostuisi

a) ammattikorkeakoulun avoimessa ammattikorkeakouluopetuksessa, erillisinä opintoina ja erikoistumiskoulutuksessa sekä maahanmuuttajien valmentavassa koulutuksessa kalenterivuonna suoritettujen opintopisteiden yhteenlasketusta määrästä ja

b) korkeakoulujen välisten yhteistyösopimusten perusteella ammattikorkeakoulussa kalenterivuonna suoritettujen opintopisteiden yhteenlasketusta määrästä.

Tekijät vastaisivat voimassa olevan rahoitusmallin tekijöitä, joista yhteistyöopinnot ehdotetaan erotettavaksi omaksi laskentakriteerikseen.

Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

☒ Kyllä

☐ Ei

☐ Ei kantaa

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 7:

8. Asetuksen 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa esitetään ammatillisen opettajankoulutuksen sekä 5 kohdassa esitetään opiskelijapalautteeseen liittyvän rahoitustekijöiden pysymistä mallissa nykyisellään. Pidätkö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

☒ Kyllä

☐ Ei

☐ Ei kantaa

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 8:

9. Asetuksen 1 §:n 1 momentin 6 ja 7 kohdassa ehdotetaan työllistymisen ja työllistymisen laadun rahoitustekijöiden muodostumista

a) voimassa olevaa rahoitusmallia vastaavasti työllistymisestä vuosi valmistumisen jälkeen (yrittäjät painotettuna kahdella) sekä b) lisäyksenä ehdotettavasta uraseurantakyselyn vastausten pisteiden yhteenlasketusta määrästä. Uraseurantakyselyyn liittyvät kysymykset ja niiden pisteytystaulukko ovat liitteessä. Pidätkö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

☐ Kyllä

☐ Ei

☒ Ei kantaa

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 9:

10. Asetuksen 2 §:ssä ja liitteessä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoitusosuuden laskentakriteerien tekijöiksi ja painoarvoiksi esitetään: 1. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan ulkopuolinen rahoitus 9 %. 2. Suoritetujen ylempien ammattikorkeakoulututkintojen lukumäärä 5 %. 3. Julkaisujen, julkisen taiteellisen ja taideteollisen tuotannon, audiovisuaalisten aineistojen sekä tieto- ja viestintätekniisten ohjelmien lukumäärä 2 % Pidätkö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

☐ Kyllä

☒ Ei

☐ Ei kantaa

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 10:

Ylempien ammattikorkeakoulututkintojen määrä on noussut valtakunnallisesti huomattavasti tällä hetkellä voimassa olevan rahoitusmallin käyttöönoton jälkeen. Korotus ylempien amk-tutkintojen lukumäärän painoarvossa ei vastaa volyymin muutosta. Painoarvon tulisi näin ollen olla esitettyä suurempi.

11. Asetuksen 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa esitetään rahoitusperusteeksi tutkimus- ja kehittämistoiminnan ulkopuolista rahoitusta ja 2 kohdassa esitetään rahoitusperusteeksi ylempien ammattikorkeakoulututkintojen määrää. Laskenta vastaisi voimassa olevan mallin laskentaa.

Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

☒ Kyllä

☐ Ei

☐ Ei kantaa

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 11:

Laskennan säilyttäminen olemassa olevan mallin kaltaisena on kannatettava.

12. Asetuksen 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa esitetään voimassa olevan rahoitusmallin mukaisesti, että julkaisuperusteinen rahoitus muodostuu julkaisujen lukumäärästä tiedonkeruu- ja tasoluokittain kertoimella painotettuna momentin tarkennuksissa esitetyllä tavalla. Lisäksi esitetään julkaisutiedonkeruun luokkien A-E mukaisia avoimesti saatavilla olevia vertaisarvioituja julkaisuja painotettavan kertoimella 1,2.

Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

☒ Kyllä

☐ Ei

☐ Ei kantaa

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 12:

Avoimen julkaisemisen korostaminen on kannatettavaa.

13. Muuta lausuttavaa opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen? Muut mahdolliset kommentit?

Kun tehdään samanaikaisesti muutoksia sekä koulutuksen rahoitustekijöiden prosenttiosuuksiin että painotuskertoihin, on vaikea hahmottaa muutosten kokonaisvaikutusta. Tämä aiheuttanee ammattikorkeakoulukentässä vaikeutta ennakoida muutosten vaikutusta ja suunnata toimintaa tarkoituksenmukaisella tavalla.

Rahoituksen määräytymisen muutoksilla voi olla yksittäisen korkeakoulun kannalta merkittävä, noin 10 % perusrahoitusta vähentävä vaikutus. Uusi malli ei saisi johtaa yksittäisten korkeakoulujen kohdalla kohtuuttomaan rahoituspohjan laskuun.

Jos uusi rahoitusmalli otettaisiin käyttöön, siirtymävaiheen tulisi olla niin pitkä, että todellinen sopeutuminen uuden rahoitusmallin vaatimuksiin on mahdollista.

Kansainvälisen liikkuvuuden mittareiden poistaminen rahoitusmallista vaatii sitä, että kansainvälisen perustoiminnan jatkuvuus on selkeästi ja läpinäkyvästi otettava huomioon strategiaperusteisessa rahoituksessa (selkeät indikaattorit kansainvälisyyden toteutumiselle määriteltävä).